

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

16 februarie 2017*

„Trimitere preliminară — Articolul 267 TFUE — Grefier — Noțiunea «instanță națională» — Competență obligatorie — Exercitarea unor funcții jurisdicționale — Independență — Necompetența Curții”

În cauza C-503/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (grefierul Tribunalului din Terrassa pentru Cazurile de Violență împotriva Femeilor, Spania), prin decizia din 17 septembrie 2015, primită de Curte la 23 septembrie 2015, în procedura

Ramón Margarit Panicello

împotriva

Pilar Hernández Martínez,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul J. L. da Cruz Vilaça, președinte de cameră, domnul A. Tizzano (raportor), vicepreședintele Curții, doamna M. Berger și domnii A. Borg Barthet și F. Biltgen, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 iulie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Margarit Panicello, de L. Rodríguez Soria, abogada;
- pentru guvernul spaniol, de M. J. García-Valdecasas Dorrego și de A. Rubio González, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de J. Baquero Cruz și de D. Roussanov, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 15 septembrie 2016,

pronunță prezenta

* * Limba de procedură: spaniola.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea noțiunii „instanță” în sensul articolului 267 TFUE, al articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), precum și a Directivei 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273) și a Directivei 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale”) (JO 2005, L 149, p. 22, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 260).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Ramón Margarit Panicello, avocat, pe de o parte, și doamna Pilar Hernández Martínez, clienta sa, pe de altă parte, în legătură cu onorariile datorate în temeiul serviciilor juridice furnizate acesteia din urmă în cadrul unei proceduri privind autoritatea părintească.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 93/13

- 3 Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 prevede:

„Statele membre stabilesc că clauzele abuzive utilizate într-un contract încheiat cu un consumator de către un vânzător sau un furnizor [a se citi «de către un profesionist»], în conformitate cu legislația internă, nu creează obligații pentru consumator, iar contractul continuă să angajeze părțile prin aceste clauze [a se citi «potrivit dispozițiilor sale»], în cazul în care poate continua să existe fără clauzele abuzive.”

- 4 Potrivit articolului 7 din această directivă:

„(1) Statele membre se asigură că, în interesul consumatorilor și al concurenților, există mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către vânzători sau furnizori [a se citi «de către profesioniști»].

(2) Mijloacele menționate la alineatul (1) cuprind dispozițiile în conformitate cu care persoanele sau organizațiile care au, în temeiul legislației interne, un interes legitim în protecția consumatorilor pot introduce o acțiune în justiție sau în fața organismelor administrative competente, în conformitate cu legislația internă în cauză, pentru a obține o decizie care să stabilească dacă clauzele contractuale elaborate pentru a fi utilizate în general sunt abuzive, astfel încât să poată aplica mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea acestor clauze în continuare.

[...]”

Directiva 2005/29

5 Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2005/29 prevede:

„O practică comercială se consideră înșelătoare în cazul în care conține informații false și, în consecință, este mincinoasă sau, în orice alt fel, inclusiv prin prezentarea generală, induce sau poate induce în eroare consumatorul mediu, chiar dacă informația este corectă în fapt, cu privire la unul sau mai multe dintre următoarele elemente și, în oricare dintre situații, determină sau poate determina o decizie comercială pe care consumatorul nu ar fi luat-o în altă situație:

[...]

(d) prețul sau modalitatea de calcul a prețului sau existența unui avantaj specific în ceea ce privește prețul;

[...]”

6 Articolul 11 alineatul (1) din această directivă are următorul cuprins:

„Statele membre asigură existența unor mijloace adecvate și eficiente de combatere a practicilor comerciale neloiale pentru a pune în aplicare respectarea dispozițiilor prezentei directive în interesul consumatorilor.

[...]”

7 Articolul 12 din directiva menționată prevede:

„Statele membre pot acorda instanțelor judecătorești sau autorităților administrative competențe care să le permită în procedurile civile sau administrative prevăzute la articolul 11:

(a) să solicite comerciantului să furnizeze dovezi privind exactitatea afirmațiilor reale în legătură cu o practică comercială în cazul în care, ținând seama de interesul legitim al comerciantului și al oricărei părți la procedură, respectiva solicitare pare potrivită pe baza circumstanțelor cazului particular;

(b) să ia în discuție afirmațiile reale în cazul în care dovezile solicitate în conformitate cu litera (a) nu este furnizată sau este considerată insuficientă de către instanța judecătorească sau autoritatea administrativă.”

Dreptul spaniol

LOPJ

8 Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial (Legea organică 6/1985 privind puterea judecătorească) din 1 iulie 1985 (BOE nr. 157 din 2 iulie 1985, p. 20632), astfel cum a fost modificată prin Ley Orgánica 19/2003 (Legea organică 19/2003) din 23 decembrie 2003 (BOE nr. 309 din 26 decembrie 2003, p. 46025) (denumită în continuare „LOPJ”), definește regimul juridic și conținutul funcțiilor Secretario Judicial (grefier), denumit „*Letrado de la administración de la justicia*” în urma adoptării Ley Orgánica 7/2015 (Legea organică 7/2015) din 21 iulie 2015 (BOE nr. 174 din 22 iulie 2015, p. 61593).

9 Articolul 440 din LOPJ prevede că Secretarios Judiciales (grefierii) „sunt funcționari publici care constituie un corp judiciar superior, unic, cu caracter național, aflați în serviciul administrației judiciare, care depind de Ministerul Justiției și care își exercită funcțiile în calitate de autorități [...]”.

10 Articolul 446 alineatul 1 din LOPJ, care reglementează cauzele de abținere și de recuzare, prevede că Secretarios Judiciales (grefierii) „trebuie să se abțină în cazurile prevăzute pentru judecători și pentru magistrați și pot fi recuzați în caz contrar”.

11 Articolul 452 alineatul 1 din LOPJ definește atribuțiile Secretarios Judiciales (grefierilor) după cum urmează:

„Secretarios Judiciales își exercită funcțiile cu respectarea principiilor legalității și imparțialității în toate cazurile, a principiilor autonomiei și independenței în exercitarea funcțiilor în materia autentificării judecătorești, precum și a principiilor unității de acțiune și dependenței ierarhice în exercitarea tuturor celorlalte funcții care le revin în temeiul prezentei legi, al dispozițiilor procedurale aferente, precum și al regulamentului organic căruia îi sunt supuși. Funcțiile Secretarios Judiciales nu pot face obiectul unei delegări sau al unei abilitări, fără a aduce atingere articolului 451 alineatul 3.”

12 Articolul 465 din LOPJ prevede:

„Este de competența Secretarios de Gobierno:

[...]

6. Furnizarea de instrucțiuni către Secretarios Judiciales de pe teritoriul lor respectiv [...].

[...]

8. Emiterea de circulare și de instrucțiuni de serviciu către Secretarios Judiciales de pe teritoriul lor [...]. Ei nu pot [...] să dea instrucțiuni specifice referitoare la cauze determinate în care un Secretario Judicial intervine în scopuri de autentificare sau în exercitarea competențelor sale de organizare și de conducere a procesului.”

13 Articolul 467 din LOPJ are următorul cuprins:

„Sub autoritatea directă a Secretario de Gobierno, Secretario Coordinador [...]:

1. Emite instrucțiuni către Secretarios Judiciales de pe teritoriul lor pentru buna funcționare a serviciilor care le-au fost încredințate.

2. Verifică punerea corectă în aplicare a circularilor și a instrucțiunilor emise de Secretario de Gobierno de care depinde.”

Decretul regal 1608/2005

14 Real Decreto 1608/2005 por el que se aprueba el Reglamento Orgánico del Cuerpo de Secretarios Judiciales (Decretul regal 1608/2005 de aprobare a Regulamentului organic privind corpul Secretarios Judiciales) din 30 decembrie 2005 (BOE nr. 17 din 20 ianuarie 2006, p. 2527) reglementează de asemenea regimul juridic al Secretarios Judiciales (grefierilor).

15 Articolul 3 alineatele 2 și 3 din acest decret regal prevede:

„2) [Secretarios Judiciales] respectă principiile autonomiei și independenței în exercitarea funcțiilor în materia autentificării judecătorești.

3) În exercitarea funcției de conducere [...] a grefei și a tuturor celor care le sunt încredințate prin Legea organică privind competența jurisdicțională și prin prezentul regulament, cu excepția celor prevăzute la punctul precedent, ei acționează cu respectarea principiilor unității de acțiune și dependenței ierarhice [...].”

16 Articolul 16 din decretul regal menționat prevede:

„Secretarios de Gobierno beneficiază de următoarele competențe în domeniul lor de acțiune concret:

[...]

g) Furnizarea de instrucțiuni către Secretarios Judiciales de pe teritoriul lor respectiv [...]

h) Emiterea de circulare și de instrucțiuni de serviciu către Secretarios Judiciales de pe teritoriul lor [...]. Ei nu pot [...] să dea instrucțiuni specifice referitoare la cauze determinate în care un Secretario Judicial intervine în scopuri de autentificare sau în exercitarea competențelor sale de organizare și de conducere a procesului.

[...]”

LEC

17 Acțiunea în plata onorariului este reglementată de Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (Legea 1/2000 privind Codul de procedură civilă) din 7 ianuarie 2000 (BOE nr. 7 din 8 ianuarie 2000, p. 575, denumită în continuare „LEC”). În urma reformei instituite prin Ley 13/2009 de reforma de la legislación procesal para la implantación de la nueva Oficina judicial (Legea 13/2009 privind reforma legislației procedurale pentru înființarea noii grefe) din 3 noiembrie 2009 (BOE nr. 266 din 4 noiembrie 2009, p. 92103), care a intrat în vigoare la 4 mai 2010, competența exclusivă de soluționare a unei asemenea acțiuni i-a fost conferită Secretario Judicial (grefierului).

18 În special, articolul 34 din LEC, referitor la „facturile procurador (procuratorului)”, prevede la alineatele 1 și 2:

„1. În cazul în care un procurador trebuie să îi solicite mandantului său care nu și-a îndeplinit obligația de plată sumele datorate de acesta pentru costurile și cheltuielile efectuate în legătură cu cauza, el poate prezenta în fața Secretario Judicial de la locul în care are reședința o factură detaliată și justificată, arătând că sumele pe care le solicită și care rezultă din aceasta îi sunt datorate și neplătite [...].

2. După prezentarea facturii, Secretario Judicial solicită mandantului să plătească suma respectivă, precum și cheltuielile de recuperare, sau să conteste factura în termen de 10 zile. Această sumă face obiectul executării silite în cazul în care mandantul nu efectuează plata și nu formulează contestație.

În cazul în care mandantul formulează contestație în acest termen, Secretario Judicial examinează factura și actele de procedură, precum și înscrisurile prezentate și, în termen de 10 zile, emite o decizie prin care stabilește suma care trebuie să îi fie plătită procurador. Această sumă face obiectul executării silite în cazul în care nu se efectuează plata în termen de cinci zile de la notificare.

Decizia menționată în paragraful anterior nu poate fi atacată, însă nu prejudică, nici măcar în parte, hotărârea susceptibilă să fie pronunțată în cadrul procedurii jurisdicționale ulterioare de drept comun.”

19 Articolul 35 din LEC, intitulat „Onorariile avocaților”, prevede:

„1. Avocații pot solicita părții pe care o reprezintă plata onorariilor datorate în cauză, prezentând o notă de onorarii detaliată și declarând în mod formal că onorariile respective le sunt datorate și nu au fost plătite.

2. După introducerea acestei cereri, Secretario Judicial solicită debitorului să plătească suma respectivă, precum și cheltuielile de recuperare sau să conteste nota de onorarii în termen de 10 zile. Această sumă face obiectul executării silite în cazul în care mandantul nu efectuează plata și nu formulează contestație.

Dacă, în termenul respectiv, onorariile sunt contestate ca fiind nedatorate, se aplică articolul 34 alineatul 2 al doilea și al treilea paragraf.

Dacă onorariile sunt contestate ca fiind excesive, se efectuează în prealabil regularizarea acestora conform prevederilor articolului 241 și următoarelor, cu excepția cazului în care avocatul dovedește existența unui deviz acceptat în prealabil, în scris, de către persoana care formulează contestația, și se emite o decizie prin care se stabilește suma datorată. Această sumă face obiectul executării silite în cazul în care nu se efectuează plata în termen de cinci zile de la notificare.

Decizia respectivă nu poate fi atacată, însă nu prejudică, nici chiar în parte, hotărârea susceptibilă să fie pronunțată în cadrul procedurii jurisdicționale ulterioare de drept comun.

3. În cazul în care debitorul onorariilor nu formulează contestație în termenul prevăzut, se dispune executarea silită pentru suma indicată în nota de onorarii, la care se adaugă cheltuielile de judecată.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

20 Din decizia de trimitere reiese că, pentru a-și asigura apărarea într-o procedură referitoare la autoritatea părintească în privința copiilor săi, pendinte din anul 2013 în fața Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (Tribunalul din Terrassa pentru Cazurile de Violență împotriva Femeilor, Spania), doamna Hernández Martínez a făcut apel la serviciile unui avocat, domnul Margarit Panicello.

21 La 27 iulie 2015, domnul Margarit Panicello a introdus la această instanță o acțiune în plata onorariului, în cuantum de 1 095,90 euro, împotriva doamnei Hernández Martínez.

22 Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (grefierul Tribunalului din Terrassa pentru Cazurile de Violență împotriva Femeilor), competent pentru a se pronunța cu privire la această acțiune în temeiul articolului 35 din LEC, deși arată că nu reiese că domnul Margarit Panicello a informat-o pe doamna Hernández Martínez în legătură cu tariful aproximativ al serviciilor sale înainte să fie angajat, constată totuși că procedura aplicabilă, pe de o parte, nu îi permite să controleze din oficiu existența unor eventuale clauze abuzive în contractul încheiat între avocat și clientul său ori a unor practici comerciale neloiale ale acestui profesionist în ceea ce privește informarea prealabilă asupra tarifului estimat al serviciilor sale și, pe de altă parte, limitează posibilitatea clientului pârât de a prezenta alte elemente de probă decât documentele justificative sau de expertiză pentru a contesta suma solicitată.

23 Astfel, Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (grefierul Tribunalului din Terrassa pentru Cazurile de Violență împotriva Femeilor) ridică problema compatibilității acestei proceduri cu Directivele 93/13 și 2005/29. Acesta exprimă de asemenea îndoieli cu privire la conformitatea procedurii menționate cu articolul 47 din cartă, în măsura în care

decizia motivată pe care o adoptă pentru a încheia acțiunea în plata onorariului atunci când debitorul nu plătește voluntar suma solicitată și formulează o contestație nu este supusă niciunei căi de atac, ci permite avocatului să solicite direct poprirea sumei stabilite.

24 În acest context, pentru a verifica dacă este abilitat să adreseze Curții o cerere de decizie preliminară, Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (grefierul Tribunalului din Terrassa pentru Cazurile de Violență împotriva Femeilor) ridică de asemenea, cu titlu introductiv, problema dacă poate fi calificat drept „instanță”, în sensul articolului 267 TFUE, dat fiind că, în dreptul intern, astfel cum reiese din articolul 440 din LOPJ, el nu este decât un simplu funcționar în serviciul administrației judiciare, care depinde de Ministerul Justiției, și că procedurile în cadrul cărora își exercită funcția au fost calificate drept administrative, iar nu drept jurisdicționale, de Tribunal de Conflictos de Jurisdicción (Tribunalul pentru Conflicte de Competență, Spania), în hotărârea nr. 4/2011 din 28 septembrie 2011, în ceea ce privește acțiunea în plata onorariului, precum și de Tribunal Constitucional (Curtea Constituțională, Spania), în ordonanța nr. 163/2013 din 9 septembrie 2013 și în hotărârea nr. 58/2016 din 17 martie 2016, referitoare la Ley 29/1998 reguladora de la Jurisdicción Contencioso-administrativa (Legea 29/1998 privind reglementarea contenciosului administrativ) din 13 iulie 1998 (BOE nr. 167 din 14 iulie 1998, p. 23516).

25 În aceste condiții, Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (grefierul Tribunalului din Terrassa pentru Cazurile de Violență împotriva Femeilor) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolele 34 și 35 și articolul 207 alineatele 2-4 din [LEC], care reglementează procedura acțiunii în plata onorariului, se opun articolului 47 din [cartă] în măsura în care interzic posibilitatea exercitării controlului judiciar?

În cazul unui răspuns afirmativ, în domeniul de aplicare al procedurii prevăzute la articolele 34 și 35 din [LEC], Secretario Judicial [(grefierul)] are calitatea de «instanță», în sensul articolului 267 TFUE?

2) Articolele 34 și 35 din [LEC] se opun articolului 6 alineatul (1) și articolului 7 alineatul (2) din Directiva 93/13, precum și articolului 6 alineatul (1) litera (d) și articolelor 11 și 12 din Directiva 2005/29 în măsura în care interzic exercitarea controlului judiciar din oficiu al posibilelor clauze abuzive sau al practicilor comerciale neloiale din contractele încheiate între avocați și persoane fizice care acționează cu un scop ce nu se încadrează în activitatea lor profesională?

3) Articolele 34 și 35 din [LEC] se opun articolului 6 alineatul (1), articolului 7 alineatul (2) și punctului 1 litera (q) [din anexa] la [Directiva 93/13] în măsura în care interzic administrarea probelor în procedura administrativă privind acțiunea în plata onorariului în vederea soluționării litigiului?”

Cu privire la întrebările preliminare

26 Cu titlu introductiv, trebuie să se examineze, astfel cum s-a arătat în cadrul primei întrebări, dacă un Secretario Judicial (grefier) constituie o „instanță” în sensul articolului 267 TFUE și dacă, în consecință, acesta este abilitat să adreseze Curții o cerere de decizie preliminară.

27 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, pentru a aprecia dacă organul de trimitere are caracterul unei „instanțe” în sensul articolului 267 TFUE, aspect care ține doar de dreptul Uniunii, Curtea ia în considerare un ansamblu de elemente precum originea legală a organului, caracterul său permanent, caracterul obligatoriu al competenței sale, natura contradictorie a procedurii, aplicarea de către organ a normelor de drept, precum și independența acestuia (a se vedea

printre altele Hotărârea din 17 iulie 2014, *Torresi*, C-58/13 și C-59/13, EU:C:2014:2088, punctul 17, precum și Hotărârea din 6 octombrie 2015, *Consorti Sanitari del Maresme*, C-203/14, EU:C:2015:664, punctul 17).

- 28 În plus, pentru a stabili dacă un organ național căruia i-au fost conferite prin lege funcții de natură diferită trebuie calificat drept „instanță” în sensul articolului 267 TFUE, este necesar să se verifice natura specifică a funcțiilor, jurisdicționale sau administrative, pe care le exercită în contextul normativ specific în care este chemat să sesizeze Curtea, pentru a verifica dacă există un litigiu pendinte pe rolul unui asemenea organ și dacă acesta din urmă este chemat să se pronunțe în cadrul unei proceduri destinate să se finalizeze printr-o decizie cu caracter jurisdicțional (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 iulie 2014, *Torresi*, C-58/13 și C-59/13, EU:C:2014:2088, punctul 19 și jurisprudența citată).
- 29 În cauza principală, din dosarul de care dispune Curtea reiese că Secretario Judicial (grefierul) este, în temeiul articolului 440 din LOPJ, un funcționar public care aparține unui corp superior juridic unic, național, în serviciul administrației judiciare și care depinde de Ministerul Justiției.
- 30 În urma reformei instituite prin Legea 13/2009, legiuitorul spaniol a conferit Secretario Judicial (grefierului) competența exclusivă de soluționare a acțiunilor în plata onorariului, precum cele în discuție în litigiul principal, reglementate la articolele 34 și 35 din LEC, care urmăresc să le garanteze procuradores și avocaților o recunoaștere rapidă a exigibilității anumitor emolumente specifice și emiterea unui titlu executoriu care să permită o recuperare imediată a acestora atunci când procuradores și avocații prezintă documente care demonstrează în mod vădit temeinicia și cuantumul onorariilor neplătite.
- 31 În speță, în ceea ce privește, mai întâi, caracterul „obligatoriu” al competenței organului de trimitere, trebuie să se constate că acesta în principiu lipsește, întrucât competența Secretario Judicial (grefierului) de soluționare a acțiunii în plata onorariului, în temeiul articolelor 34 și 35 din LEC, are un caracter pur incident și facultativ. Astfel, un procurador sau un avocat nu poate formula această acțiune decât pentru a solicita emolumentele aferente unei proceduri jurisdicționale principale deja încheiate, în care a prestat un serviciu în beneficiul clientului său. În plus, pentru a recupera astfel de emolumente, el nu are nicio obligație, nici în drept, nici în fapt, de a formula o asemenea acțiune și poate, dimpotrivă, să aleagă în mod liber între aceasta și o procedură jurisdicțională declarativă sau de somație de plată.
- 32 Desigur, Curtea s-a pronunțat, în anumite împrejurări, cu privire la întrebări preliminare care îi fuseseră adresate de organe de trimitere a căror competență, deși avea un caracter facultativ, nu depindea totuși de acordul părților și ale căror decizii erau obligatorii pentru acestea, așa cum este tocmai cazul Secretario Judicial (grefierului) în cadrul acțiunilor în plata onorariului (a se vedea Ordonanța din 13 februarie 2014, *Merck Canada*, C-555/13, EU:C:2014:92, punctul 18 și jurisprudența citată, Hotărârea din 12 iunie 2014, *Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta*, C-377/13, EU:C:2014:1754, punctul 28, precum și Hotărârea din 6 octombrie 2015, *Consorti Sanitari del Maresme*, C-203/14, EU:C:2015:664, punctul 23).
- 33 Cu toate acestea, este cert că respectivele organe de trimitere, calificate de Curte drept „instanță”, în sensul articolului 267 TFUE, își exercitau funcțiile, în conformitate cu cerința enunțată la punctul 28 din prezenta hotărâre, în cadrul unor proceduri cu caracter jurisdicțional deplin.
- 34 Or, această situație nu se regăsește în ceea ce privește acțiunea în plata onorariului în discuție în litigiul principal, întrucât, în temeiul articolului 34 alineatul 2 și al articolului 35 alineatul 2 din LEC, respectiva acțiune se situează în afara sistemului jurisdicțional național. Astfel, pe de o parte, inițierea acțiunii menționate nu împiedică din motive de litispendență sesizarea autonomă a unei instanțe de drept comun într-o procedură declarativă sau de somație de plată și nu constituie un motiv de inadmisibilitate a motivelor care pot fi invocate, în paralel sau succesiv, în fața unei asemenea instanțe,

iar, pe de altă parte, decizia motivată prin care se încheie o asemenea acțiune este similară cu o decizie de tip administrativ, întrucât, deși este definitivă și imediat executorie fără să admită nicio cale de atac jurisdicțională, ea nu este susceptibilă să prezinte atributele unei decizii judiciare, în special autoritatea de lucru judecat (a se vedea prin analogie Hotărârea din 19 decembrie 2012, *Epitropos tou Elegktikou Synedriou*, C-363/11, EU:C:2012:825, punctele 27 și 28).

- 35 Din aceste considerații rezultă că, astfel cum a arătat organul de trimitere în cadrul celei de a treia întrebări și cum a constatat Tribunalul Constituțional (Curtea Constituțională) în hotărârea nr. 58/2016 din 17 martie 2016, o acțiune în plata onorariului precum cea în discuție în litigiul principal intră sub incidența unei proceduri care are un caracter administrativ, în cadrul căreia nu se poate considera că Secretario Judicial exercită o funcție jurisdicțională.
- 36 În acest context trebuie de altfel arătat că Secretario Judicial (grefierul) nu îndeplinește nici criteriul de independență enunțat la punctul 27 din prezenta hotărâre.
- 37 În această privință, trebuie amintit că cerința de independență a unui organ de trimitere cuprinde două aspecte. Primul aspect, extern, presupune ca instanța să își exercite funcțiile în mod complet autonom, fără a fi supusă vreunei legături ierarhice sau de subordonare și fără să primească dispoziții sau instrucțiuni de la nicio persoană (a se vedea Hotărârea din 17 iulie 2014, *Torresi*, C-58/13 și C-59/13, EU:C:2014:2088, punctul 22, precum și Hotărârea din 6 octombrie 2015, *ConSORCI Sanitari del Maresme*, C-203/14, EU:C:2015:664, punctul 19), fiind astfel protejată de intervenții sau de presiuni exterioare susceptibile să pună în pericol independența membrilor săi în ceea ce privește judecarea litigiilor cu care sunt sesizați (a se vedea Hotărârea din 19 septembrie 2006, *Wilson*, C-506/04 EU:C:2006:587, punctul 51, Hotărârea din 9 octombrie 2014, *TDC*, C-222/13, EU:C:2014:2265, punctul 30, precum și Hotărârea din 6 octombrie 2015, *ConSORCI Sanitari del Maresme*, C-203/14, EU:C:2015:664, punctul 19).
- 38 Al doilea aspect, intern, este legat de noțiunea de imparțialitate și vizează echidistanța față de părțile în litigiu și de interesele lor din perspectiva obiectului acestuia. Aspectul menționat impune respectarea obiectivității și lipsa oricărui interes în soluționarea litigiului în afara strictei aplicări a normei de drept (a se vedea printre altele Hotărârea din 19 septembrie 2006, *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, punctul 52, Hotărârea din 9 octombrie 2014, *TDC*, C-222/13, EU:C:2014:2265, punctul 31, și Hotărârea din 6 octombrie 2015, *ConSORCI Sanitari del Maresme*, C-203/14, EU:C:2015:664, punctul 20).
- 39 În speță este, desigur, adevărat că, atunci când Secretario Judicial (grefierul) examinează acțiunile în plata onorariului, el se conformează cerinței de independență avute în vedere sub aspectul său intern, prin faptul că își îndeplinește sarcinile cu respectarea deplină a obiectivității și a imparțialității cu privire la părțile în litigiu și la interesele lor respective în cadrul acestuia.
- 40 Cu toate acestea, este de asemenea cert că, în cadrul examinării menționate, Secretario Judicial (grefierul) nu îndeplinește această cerință avută în vedere sub aspectul său extern, care impune lipsa legăturii ierarhice sau de subordonare față de orice entitate care îi poate da ordine sau instrucțiuni.
- 41 Astfel, după cum a arătat guvernul spaniol în observațiile sale scrise și orale, din coroborarea articolului 452 alineatul 1, a articolului 465 alineatele 6 și 8 și a articolului 467 din LOPJ, precum și a articolului 3 și a articolului 16 litera h) din Decretul regal nr. 1608/2005 rezultă că, în exercitarea ansamblului funcțiilor sale, Secretario Judicial primește și este obligat să respecte instrucțiunile superiorului său ierarhic, cu excepția cazului în care exercită competențele referitoare la autentificarea judecătorească, și anume în cadrul autentificării înscrisurilor și a actelor de procedură, precum și în cadrul certificării faptelor care produc efecte procedurale, sau atunci când adoptă acte de organizare și de conducere a procesului. Din dosarul de care dispune Curtea reiese astfel că, în stadiul actual al legislației spaniole, Secretario Judicial (grefierul) este obligat să soluționeze acțiunea în plata onorariului în discuție în litigiul principal cu respectarea principiilor unității de acțiune și dependenței ierarhice.

- 42 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă, că, în cadrul acțiunii în plata onorariului în discuție în litigiul principal, Secretario Judicial (grefierul) nu constituie o „instanță” în sensul articolului 267 TFUE, și aceasta fără a fi necesar să se examineze dacă organul respectiv îndeplinește celelalte criterii, enumerate la punctul 27 din prezenta hotărâre, care permit să se aprecieze un astfel de caracter. Secretario Judicial (grefierul) nu este abilitat, în consecință, să adreseze Curții o cerere de decizie preliminară. Astfel, instanța de executare competentă să dispună poprirea sumei datorate, care este obligată să examineze, dacă este nevoie din oficiu, eventualul caracter abuziv al unei clauze contractuale care figurează în contractul încheiat între un procurador sau un avocat și clientul său (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 octombrie 2015, ERSTE Bank Hungary, C-32/14, EU:C:2015:637, punctul 59, și Hotărârea din 18 februarie 2016, Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, punctul 55), este cea care va trebui, dacă este cazul, să sesizeze Curtea cu o asemenea cerere.
- 43 Trebuie, prin urmare, să se constate că Curtea nu este competentă să se pronunțe cu privire la cererea de decizie preliminară formulată de Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (grefierul Tribunalului din Terrassa pentru Cazurile de Violență împotriva Femeilor).

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 44 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la organul de trimitere, este de competența acestuia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu este competentă să răspundă la întrebările adresate de Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (grefierul Tribunalului din Terrassa pentru Cazurile de Violență împotriva Femeilor, Spania).

Semnături